

Beslutningsforslag nr. B 86. Fremsat den 4. maj 2005 af Ole Sohn (SF), Anne Baastrup (SF) og Holger K. Nielsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en grundlovskommission

Folketinget nedsætter en grundlovskommission på 25 personer med henblik på at kortlægge behovet for en ny grundlov og komme med konkrete forslag til en ny grundlov. Kommissionen sammensættes efter de regler i Folketingets forretningsorden, der gælder ved udvalgsbesættel-

se, jf. forretningsordenens § 36, stk. 1. Mindst 15 af disse personer skal være valgt blandt Folketingets medlemmer. Kommissionen kan inddrage særligt sagkyndige med henblik på rådgivning. Kommissionen kan nedsætte underudvalg.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Beslutningsforslaget er en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 25 fra folketingsåret 2003-04 (se Folketingstidende 2003-04, forhandlingerne side 5671 og tillæg A side 1476 og 1478), som var en uændret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 31 fra folketingsåret 2004-05, 1. samling, som ikke nåede at komme til førstebehandling i Folketinget (se Folketingstidende tillæg A side 1296 og 1298).

SF har tre gange tidligere i 1990'erne fremsat forslag i Folketinget om nedsættelse af en grundlovskommission: den 10. februar 1995, den 7. november 1996 og den 13. november 1998. I de tilfælde indeholdt forslagene også SF's ideer til, hvordan en ny grundlov skulle se ud. Nu har SF valgt at adskille forslaget om nedsættelse af en grundlovskommission og SF's forslag til en ny grundlov, L 166, til afløsning af 1953-grundloven. Derfor skal beslutningsforslaget ses i sammenhæng med L 166, forslag til en ny grundlov.

SF forventer, at andre partier, der har forestillinger om, hvordan en ny grundlov skal se ud, har tilsvarende, mere eller mindre konkrete forslag hertil.

For SF er der for det første grundlag for nærmere at se på menneskerettighederne, som er gengivet i grundloven. De er slet ikke tidssvarende i forhold til de menneskerettigheder og retsprincipper, som Danmark gennem internationale konventioner har tilsluttet sig.

For det andet giver det stigende internationale samarbejde et klart behov for præciseringer i grundloven. Det gælder primært med hensyn til beslutningsprocesserne omkring dansk udenrigspolitik og suverænitetsafgivelse i forbindelse med et mere forpligtende samarbejde i EU.

For det tredje er der i grundloven angivet en række demokratiske spilleregler, som det også kan være værd at se nærmere på, f.eks. præciseringer af magtens tredeling og af det kommunale selvstyre, forholdet mellem stat og kirke, monarkiets rolle, Grønlands og Færøernes status m.v. Endelig er der rigsrettens status.

For det fjerde berettiger grundlovens alder i sig selv, at paragrafferne bliver gennemset med henblik på modernisering. En grundlov skal naturligvis både sprogligt og indholdsmæssigt afspejle det samfund, som den er forfatning for.

Hvis dette beslutningsforslag om nedsættelse af en grundlovskommission bliver vedtaget, siger det ikke noget om, hvad indholdet i en ny grundlov eventuelt bliver. SF har lagt sit forslag frem i form af L 166, men SF er naturligvis vidende om, at andre partier har andre forslag, og SF er klar over, at en kommende ny grundlov bliver et kompromis mellem mange forskellige opfattelser.

Til forslag nr. L 166 og B 86. Skriftlig fremsættelse (4. maj 2005)

Ole Sohn (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov Danmarks Riges Grundlov.
(Lovforslag nr. L 166).

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en grundlovskommission.
(Beslutningsforslag nr. B 86).

Den danske grundlov er den mest utidssvarende grundlov for et demokratisk land. Der er meget langt mellem grundloven som skrevet tekst fra 1953 og det, der udgør forfatningen for Danmark.

Derfor er Danmark i den situation, at hvis vi ikke snart får en ny grundlov, bliver den af mindre og mindre betydning som en del af landets forfatning. Valget står reelt mellem, om Danmark skal have en grundlov, hvor det er det skrevne ord, der gælder, eller en forfatning, hvor nogle elementer kan findes i grundloven, men hvor det meste ikke findes i grundloven, men findes i konventioner, som Danmark har tilsluttet sig, og i en række traditioner og fortolkninger m.v., som grundloven er suppleret med.

Den danske grundlov er fra 1953, men mere end to tredjedele af bestemmelserne i grundloven er stort set uændrede fra junigrundloven af 1849. Det betyder, at en række udtryk og formuleringer allerede i 1953 var utidssvarende og i flere tilfælde endda også formelt forkerte, hvilket naturligvis er med til at gøre grundloven endnu mere utidssvarende.

Den nuværende grundlov bærer i mange henseender præg af, at mange af paragrafferne fra 1849 har overlevet. I alt optræder ordet »kongen« eller »kongens« 36 gange. I knap halvdelen af tilfældene betyder kongen regeringen. I de an-

dre tilfælde betyder det kongen, men er uden betydning i dag eller udtrykker noget, der i dag ikke burde have grundlovsstatus.

Endelig er det utidssvarende, at grundloven hverken nævner begrebet folkestyre eller de politiske partier. Grundlovens formuleringer om folketingsvalg og Folketingets arbejde er på det punkt formuleret, som om vi fortsat lever i 1800-tallet, inden man kendte noget til politiske partier.

Der er først og fremmest behov for, at menneskerettighederne bliver udbygget, både de politiske frihedsrettigheder og de sociale rettigheder. Det er i sig selv et argument for en ny grundlov, at vi i høj grad må ty til internationale konventioner, hvis vi skal finde ud af, hvilke menneskerettigheder og retsprincipper vi er beskyttet af. Det bliver ikke mindst markant, hvis erklæringen Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder bliver en del af en kommende EU-traktat, som også kommer til at gælde for Danmark, hvis den vedtages. Danmark har allerede tilsluttet sig EU-charteret, men det vil få en anden status, hvis det bliver en del af en kommende traktat. Erklæringen rummer både de menneskerettigheder og retsprincipper, som allerede er gældende i henhold til den europæiske menneskerettighedskonvention, og en række andre menneskerettigheder og retsprincipper, der ikke er indeholdt i denne konvention. Herefter vil grundloven kun indeholde en meget lille del af vore menneskerettigheder og grundlæggende retsprincipper. Det vil først og fremmest være i EU-charteret, Den Europæiske Unions Charter om Grundlæggende Rettigheder, vi skal finde de menneskerettigheder og retsprincipper, som danskerne er omfattet af, ikke i grundloven.